

МЦПД

Міжнародний
Центр
Перспективних
Досліджень

ЗВЕРНЕННЯ У ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ

ІНСТРУКЦІЯ

Київ, 2015

Інструкція підготовлена в рамках проекту «Коаліція регіональних громадських організацій щодо забезпечення контролю за використанням державних фінансів», який реалізується у рамках британської програми «UK-UA: Підтримка реформ в Україні» (Department for International Development, the United Kingdom). Думки та погляди, висловлені у матеріалах видання, можуть не відповідати позиції грантодавця.

Посольство
Великої Британії
в Україні

Автори:
Сергій Кіщенко, Віталій Мазур

Керівник проекту:
Ярослав Ковальчук

©2015 Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД)
У разі цитування обов'язкове посилання на МЦПД.

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Органи внутрішніх справ	6
1.1. Кримінальні й адміністративні корупційні правопорушення	6
1.2. Звернення в органи внутрішніх справ.....	9
2. Органи прокуратури.....	14
2.1. Функції прокуратури	14
2.2. Звернення до прокуратури (питання та відповіді)	15
3. Національне антикорупційне бюро України	18
3.1. Справи, які підслідні НАБУ	18
3.2. Віднесення інших кримінальних проваджень до підслідності НАБУ	21
3.3. Звернення в НАБУ.....	22
4. Національне агентство з питань запобігання корупції.....	24
4.1. Функції та повноваження Національного агентства.....	24
4.1.1. Повноваження Національного агентства щодо звернення до суду	26
4.1.2. Повноваження Національного агентства щодо питань конфлікту інтересів	27
4.2. Звернення до Національного агентства	28
5. Служба безпеки України	31
5.1. Повноваження Служби безпеки України у сфері корупційних правопорушень.....	31
5.2. Звернення до СБУ	32
5.3. Доцільність звернення з заявою про корупційне правопорушення до СБУ	33
Висновки	35
Зразки звернень.....	36
Заява в міліцію від фізичної особи про кримінальне правопорушення.....	36
Заява в міліцію від фізичної особи-підприємця про кримінальне правопорушення.....	37
Заява в прокуратура про кримінальне правопорушення	38
Заява у Національне антикорупційне бюро України	39
Повідомлення з приводу моніторингу способу життя	40
Анонімне звернення	41
Оскарження в суді бездіяльності слідчого.....	42
Заява в СБУ про корупційне правопорушення	44

ВСТУП

14 жовтня 2014 року було прийнято пакет антикорупційних законів, які створили законодавче поле для більш системної боротьби з корупцією.

Однак для повноцінної реформи лише хорошого законодавства недостатньо – потрібно, щоб воно належним чином впроваджувалося в життя. Для цього необхідні зусилля виконавчої влади в Києві (Кабмін має розробити механізм, як закон трансформується у конкретні інституції, процедури, стандарти та вміння), робота місцевих органів влади (саме вони безпосередньо працюють з кінцевим споживачем реформи – громадянами) та участь власне громадян, які повинні розуміти, якими інструментами наділило їх нове законодавство.

Крім того, викликом для «хороших» законів є бажання депутатів відкласти їх реалізацію чи внести поправки, які зведуть всі позитивні зміни нанівець. Найяскравішим прикладом подібної поведінки стало прийняття закону про прокуратуру, набуття чинності яким постійно переноситься.

Запобіжником від обох випадків є активна участь громадянського суспільства та увага ЗМІ та експертів до будь-якої законодавчої ініціативи в парламенті, а також долі прийнятих законопроектів після того, як вони були опубліковані.

У так званий великий антикорупційний пакет, прийнятий напередодні парламентських виборів 2014 року, увійшли наступні закони:

- ☑ «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки»;
- ☑ «Про Національне антикорупційне бюро»;
- ☑ «Про запобігання корупції»;
- ☑ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення кінцевих вигодоодержувачів юридичних осіб та публічних діячів»;

- ☑ «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»;
- ☑ «Про прокуратуру».

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції», спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції включають **органи прокуратури, органи внутрішніх справ України, Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання корупції.**

Серед них статус правоохоронних мають:

- ☑ органи прокуратури;
- ☑ органи внутрішніх справ України;
- ☑ Національне антикорупційне бюро України.

1. ОРГАНИ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Основне місце у системі правоохоронних органів, які розслідують кримінальні корупційні правопорушення, займають органи внутрішніх справ. Вони здійснюють досудове розслідування кримінальних правопорушень (в тому числі корупційних), крім тих, які віднесені до підслідності інших органів досудового розслідування (підрозділ детективів, підрозділ внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України або слідчі підрозділи органів Служби безпеки України).

1.1. КРИМІНАЛЬНІ Й АДМІНІСТРАТИВНІ КОРУПЦІЙНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Корупційні правопорушення поділяються на **кримінальні й адміністративні**. До останніх відносяться правопорушення, передбачені статтями 172-4, 172-5, 172-6, 172-7, 172-8, 172-9 Кодексу України про адміністративні правопорушення (КУпАП), а саме:

- ✓ порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності (ст. 172-4 КУпАП);
- ✓ порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків (ст. 172-5 КУпАП);
- ✓ порушення вимог фінансового контролю (несвоєчасне подання декларації) (ст. 172-6 КУпАП);
- ✓ порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (ст. 172-7 КУпАП);
- ✓ незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових повноважень (172-8 КУпАП);
- ✓ невжиття заходів щодо протидії корупції (172-9 КУпАП).

Корупційними злочинами, відповідно до ст. 45 Кримінального кодексу (КК) України, вважаються злочини, передбачені статтями 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410, у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем, а також злочини, передбачені статтями 210, 354, 364, 364-1, 365-2, 368, 368-2, 368-3, 368-4, 369, 369-2, а саме:

- ✓ привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 КК України);
- ✓ викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем (ст. 262 КК України);
- ✓ викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем (ст. 308 КК України);
- ✓ викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем (ст. 312 КК України);
- ✓ викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням (ст. 313 КК України);
- ✓ порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів (ст. 320 КК України);
- ✓ викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом

шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження (ст. 357 КК України);

- ✓ викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем (ст. 410 КК України);
- ✓ нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням (ст. 210 КК України);
- ✓ підкуп працівника підприємства, установи чи організації (ст. 354 КК України);
- ✓ зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК України);
- ✓ зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми (ст. 364-1 КК України);
- ✓ зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги (ст. 365-2 КК України);
- ✓ прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК України);
- ✓ незаконне збагачення (ст. 368-2 КК України);
- ✓ підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми (ст. 368-3 КК України);
- ✓ підкуп особи, яка надає публічні послуги (ст. 368-4 КК України);

- ✓ пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі (ст. 369 КК України);
- ✓ зловживання впливом (ст. 369-2 КК України).

1.2. ЗВЕРНЕННЯ В ОРГАНИ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Якщо вам стало відомо про адміністративне корупційне правопорушення, ви можете звернутись з усною чи письмовою заявою до органів внутрішніх справ. У цьому випадку працівниками підрозділів боротьби з організованою злочинністю МВС України складаються протоколи про адміністративні корупційні правопорушення.

Протокол про вчинення адміністративного корупційного правопорушення разом з іншими матеріалами у триденний строк з моменту його складення надсилається до місцевого загального суду за місцем учинення корупційного правопорушення.

Особа, яка склала протокол, одночасно з надсиланням його до суду, надсилає також повідомлення про складення протоколу із зазначенням характеру вчиненого правопорушення та норми закону, яку порушено, до прокурора й органу чи керівника тієї особи, яка притягується до відповідальності.

Із заявою про кримінальне правопорушення до правоохоронних органів може звернутись як фізична, так і юридична особа.

За процесуальним статусом особи, що звертаються до органів внутрішніх справ, відповідно до Кримінально-процесуального кодексу, поділяються на **потерпілого** та **заявника**.

Потерпілим у кримінальному провадженні може бути фізична особа, якій кримінальним правопорушенням завдано моральної, фізичної або майнової шкоди, а також юридична особа, якій кримінальним правопорушенням завдано майнової шкоди.

Права і обов'язки потерпілого виникають в особі з моменту подання заяви про вчинення щодо неї кримінального правопорушення або заяви про залучення її до провадження як потерпілого.

Потерпілому вручається пам'ятка про процесуальні права й обов'язки особою, яка прийняла заяву про вчинення кримінального правопорушення.

Потерпілим є також особа, яка не є заявником, але якій кримінальним правопорушенням завдана шкода, і у зв'язку з цим вона після початку кримінального провадження подала заяву про залучення її до провадження як потерпілого.

Заявником є фізична або юридична особа, яка звернулася із заявою або повідомленням про кримінальне правопорушення до органу державної влади, уповноваженого розпочати досудове розслідування, і не є потерпілим.

Якщо особа виявила ознаки вчинення корупційного кримінального правопорушення чи їй стало відомо про таке правопорушення, вона може звернутись до будь-якого відділку міліції з усною (повідомлення) чи письмовою заявою про вчинення кримінального правопорушення.

Міліція зобов'язана приймати та реєструвати заяви й повідомлення про кримінальні та адміністративні правопорушення, своєчасно приймати за ними рішення (п. 3 ч. 1 ст. 10 Закону України «Про міліцію»).

Прийняття заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення здійснюється цілодобово негайно тим органом внутрішніх справ, до якого надійшла відповідна заява чи повідомлення.

Повідомлення приймаються:

- ✓ при особистому зверненні заявника до органу внутрішніх справ;
- ✓ оператором телефонної лінії «102».

При особистому прийомі за наслідком усної заяви (повідомлення) оперативним черговим або іншою службовою особою цілодобово оформляються протоколи усних заяв. Телефонні повідомлення вносяться до окремого робочого зошита. Інформація, викладена у них, відразу передається до відповідних районних, районних у містах, міських управлінь (відділів), лінійних управлінь (відділів) для реагування.

Складені за результатами усних заяв протоколи підписують заявник і посадова особа, яка прийняла заяву. При цьому заявник письмово попереджається про кримінальну відповідальність за завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину, яка встановлена статтею 383 Кримінального кодексу України, про що відмічається в протоколі.

Письмова заява може бути подана:

- ✓ при особистому зверненні;
- ✓ надіслана поштою (потрібно надсилати рекомендованим листом з повідомленням про вручення).

Письмова заява повинна бути підписана особою, від якої вона подається. До здійснення досудового розслідування заявник попереджається про відповідальність за завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину, яка встановлена статтею 383 Кримінального кодексу України.

Якщо письмова заява або повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення надійшли до органу внутрішніх справ при особистому зверненні заявника, то оперативний черговий оформляє талон-повідомлення про прийняття заяви і видає його заявнику.

Заяви та повідомлення про вчинені кримінальні правопорушення, що надійшли до органу внутрішніх справ поштою, телеграфом, факсимільним зв'язком або іншим видом зв'язку, реєструються в підрозділах документального забезпечення, доповідаються начальникові

органу внутрішніх справ або особі, що виконує його обов'язки, які надають письмові резолюції щодо подальшого розгляду заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення.

Заявник має право:

- ✓ отримати від органу, до якого він подав заяву, документ, що підтверджує її прийняття і реєстрацію;
- ✓ подавати на підтвердження своєї заяви речі та документи;
- ✓ отримати інформацію про закінчення досудового розслідування.

Слідчий невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви чи повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення зобов'язаний внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань та розпочати розслідування. Слідчий, який здійснюватиме досудове розслідування, визначається керівником органу досудового розслідування.

Слідчий, інша службова особа, уповноважена на прийняття та реєстрацію заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, зобов'язані прийняти та зареєструвати таку заяву чи повідомлення. **Відмова у прийнятті та реєстрації заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення не допускається.**

Жодних вимог до письмової заяви про вчинення кримінального правопорушення до органів внутрішніх справ законом не встановлено, проте якщо керуватись загальними правилами написання заяв і відомостями, які вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань відповідно до ч. 5 ст. 214 КПК, в заяві доцільно зазначити наступну інформацію:

- ✓ назву органу міліції, до якого подається заява;
- ✓ прізвище, ім'я, по батькові (найменування, якщо це юридична особа) заявника;

- ☑ адреса проживання (знаходження, якщо це юридична особа) та номер телефону заявника;
- ☑ виклад обставин, які, на думку заявника, можуть свідчити про вчинення злочину;
- ☑ дату складення заяви та підпис.

Також в заяві можна вказати докази чи спосіб їх отримання (наприклад, осіб, які можуть підтвердити обставини), якщо такі відомі, а також на статтю Кримінального кодексу України, якою, на думку заявника, може бути передбачена відповідальність (якщо заявнику відома така стаття). Також не зайвим буде згадати про обізнаність заявника щодо наявності кримінальної відповідальності за завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину, передбаченої ст. 383 КК України.

Що робити, якщо заяву не приймають або не розпочинається досудове розслідування?

- ✓ Згідно з ч. 4 ст. 214 КПК України, відмова у прийнятті та реєстрації заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення не допускається.
- ✓ Згідно з п. 2 ст. 214 КПК України тільки з моменту внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань розпочинається досудове розслідування.

Бездіяльність слідчого, а саме – невнесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань після отримання заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення, можна оскаржити до суду на підставі п. 1 ч. 1 ст. 303 КПК України. Таке оскарження може відбутись протягом 10 днів з моменту вчинення бездіяльності, а саме після закінчення 24 годин, які відведені для внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

2. ОРГАНИ ПРОКУРАТУРИ

2.1. ФУНКЦІЇ ПРОКУРАТУРИ

Якщо основним органом, який здійснює досудове слідство, є органи внутрішніх справ, то завданням прокуратури, в першу чергу, є координація діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії злочинності та корупції.

На прокуратуру покладаються функції нагляду за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство, а також передбачено координаційну діяльність органів прокуратури під час здійснення нагляду за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство та координацію діяльності правоохоронних органів відповідного рівня у сфері протидії злочинності.

У системі органів прокуратури передбачено створення спеціалізованої антикорупційної прокуратури (п. 5 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про прокуратуру»), проте на сьогодні така прокуратура ще не функціонує.

На спеціалізовану антикорупційну прокуратуру покладені функції:

- ✓ зі здійснення нагляду за додержанням законів під час проведення оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування Національним антикорупційним бюро України;
- ✓ підтримання державного обвинувачення у відповідних провадженнях;
- ✓ представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках, передбачених законом і пов'язаних із корупційними правопорушеннями або пов'язаними з корупцією.

2.2. ЗВЕРНЕННЯ ДО ПРОКУРАТУРИ (ПИТАННЯ ТА ВІДПОВІДІ)

Чи можна звертатись безпосередньо до прокуратури з заявою чи повідомленням про корупційне правопорушення?

Оскільки прокурор має право вносити відомості про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань, то подати заяву про злочин можна до органу прокуратури, після чого невідкладно, але не пізніше наступного дня прокурор зобов'язаний передати наявні матеріали органу, який має здійснювати розслідування.

Хто може повідомити прокуратуру про вчинення кримінального правопорушення?

До органів прокуратури може звернутись:

- фізична особа;
- юридична особа;
- службові (посадові) особи органів державної влади і місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій.

За процесуальним статусом:

- потерпілий (фізична особа, якій кримінальним правопорушенням завдано моральної, фізичної або майнової шкоди, а також юридична особа, якій кримінальним правопорушенням завдано майнової шкоди);
- заявник (фізична або юридична особа, яка звернулася із заявою або повідомленням про кримінальне правопорушення до органу державної влади, уповноваженого розпочати досудове розслідування, і не є потерпілим).

П. 1.3. Інструкції про порядок приймання, реєстрації та розгляду в органах прокуратури України заяв, повідомлень про вчинені кри-

мінальні правопорушення, що затверджена Наказом Генерального прокурора України № 125 від 03.12.12 р. (далі – Інструкція № 125), встановлено, що заява, повідомлення про вчинення кримінального правопорушення – усне чи письмове звернення фізичних або юридичних осіб, службових (посадових) осіб державної влади і місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, виявлені прокурором або слідчим обставини, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення.

Заяви, повідомлення про вчинені кримінальні правопорушення незалежно від місця і часу їх вчинення підлягають обов'язковому прийманню в органах прокуратури.

Особа (працівник прокуратури), яка прийняла письмову заяву, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення на особистому прийомі, вручає заявнику (потерпілому) документ, що підтверджує прийняття заяви.

Особа, яка звернулась в органи прокуратури з заявою, відповідно до ч. 2 ст. 60 КПК України, має право:

- ✓ отримати від органу, до якого вона подала заяву, документ, що підтверджує її прийняття і реєстрацію;
- ✓ подавати на підтвердження своєї заяви речі та документи;
- ✓ отримати інформацію про закінчення досудового розслідування.

Прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення зобов'язаний внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань та розпочати розслідування. Слідчий, який здійснюватиме досудове розслідування, визначається керівником органу досудового розслідування.

Згідно з ч. 4 ст. 214 КПК України, прокурор, інша службова особа, уповноважена на прийняття та реєстрацію заяв і повідомлень про

кримінальні правопорушення, зобов'язані прийняти та зареєструвати таку заяву чи повідомлення. Відмова у прийнятті та реєстрації заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення не допускається.

Законодавчо вимог до письмової заяви про вчинення кримінального правопорушення, що подається до органів прокуратури, не встановлено, проте доцільно зазначити в заяві наступну інформацію:

- назву органу прокуратури, до якого подається заява;
- прізвище, ім'я, по батькові (найменування, якщо це юридична особа) заявника;
- адреса проживання (знаходження, якщо це юридична особа) та номер телефону заявника;
- виклад обставин, які, на думку заявника, можуть свідчити про вчинення злочину;
- дату складення заяви та підпис.

До заяви можна додати докази чи вказати відомості, як їх отримати, статтю Кримінального кодексу України, якою, на думку заявника, передбачена відповідальність (якщо заявнику така стаття відома). Також не зайвим буде згадати про обізнаність заявника щодо наявності кримінальної відповідальності за завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину, передбаченої ст. 383 КК України.

Що робити, якщо прокуратура не реагує на звернення?

Бездіяльність прокурора, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань після отримання заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення, можна оскаржити до суду на підставі п. 1 ч. 1 ст. 303 КПК України. Таке оскарження може відбутись протягом 10 днів з моменту вчинення бездіяльності, а саме після спливу 24 годин, які відведені для внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

3. НАЦІОНАЛЬНЕ АНТИКОРУПЦІЙНЕ БЮРО УКРАЇНИ

Національне антикорупційне бюро України (далі – НАБУ) є державним правоохоронним органом, на який покладається попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних правопорушень, віднесених до його підслідності, а також запобігання вчиненню нових.

Завданням Національного бюро є протидія кримінальним корупційним правопорушенням, які вчинені вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та становлять загрозу національній безпеці.

3.1. СПРАВИ, ЯКІ ПІДСЛІДНІ НАБУ

Згідно з ч. 5 ст. 216 КПК України, детективи НАБУ здійснюють досудове розслідування злочинів, передбачених статтями 191, 206-2, 209, 210, 211, 354 (стосовно працівників юридичних осіб публічного права), 364, 366-1, 368, 368-2, 369, 369-2, 410 Кримінального кодексу України, якщо наявна хоча б одна з таких умов:

1) злочин вчинено:

- Президентом України, повноваження якого припинено, народним депутатом України, Прем'єр-міністром України, членом Кабінету Міністрів України, першим заступником та заступником міністра, Головою Національного банку України, його першим заступником та заступником, членом Ради Національного банку України, Секретарем Ради національної безпеки і оборони України, його першим заступником та заступником;
- державним службовцем, посада якого віднесена до першої та другої категорій посад, особою, посада якої прирівняна до першої та другої категорій посад державної служби;

- ☑ депутатом Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатом обласної ради, міської ради міст Києва та Севастополя, посадовою особою місцевого самоврядування, посаду якої віднесено до першої та другої категорій посад;
- ☑ суддею Конституційного Суду України, суддею суду загальної юрисдикції, народним засідателем або присяжним (під час виконання ними цих функцій), Головою, членами, дисциплінарними інспекторами Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Головою, заступником Голови, секретарем секції Вищої ради юстиції, іншим членом Вищої ради юстиції;
- ☑ Генеральним прокурором України, його заступником, помічником Генерального прокурора України, прокурором Генеральної прокуратури України, слідчим Генеральної прокуратури України, керівником структурного підрозділу Генеральної прокуратури України, прокурором Автономної Республіки Крим, міст Києва і Севастополя, області та його заступником, керівником структурного підрозділу прокуратури Автономної Республіки Крим, міст Києва і Севастополя, області;
- ☑ особою вищого начальницького складу органів внутрішніх справ, державної кримінально-виконавчої служби, органів і підрозділів цивільного захисту, посадовою особою митної служби, якій присвоєно спеціальне звання державного радника податкової та митної справи III рангу і вище, посадовою особою органів державної податкової служби, якій присвоєно спеціальне звання державного радника податкової та митної справи III рангу і вище;
- ☑ військовослужбовцем вищого офіцерського складу Збройних Сил України, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, Державної спеціальної служби транспорту, Національної

гвардії України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України;

- керівником суб'єкта великого підприємництва, у статутному капіталі якого частка державної або комунальної власності перевищує 50%;

2) розмір предмета злочину або завданої ним шкоди в п'ятсот і більше разів перевищує розмір мінімальної заробітної плати, встановленої законом на час вчинення злочину (якщо злочин вчинено службовою особою державного органу, правоохоронного органу, військового формування, органу місцевого самоврядування, суб'єкта господарювання, у статутному капіталі якого є частка державної або комунальної власності);

3) злочин, передбачений ст. 369 (пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі), ч. 1 ст. 369-2 (зловживання впливом) Кримінального кодексу України, вчинено щодо високопосадовця (які перелічені в п. 1) або щодо осіб, зазначених в ч. 4 ст. 18 Кримінального кодексу України:

- посадові особи іноземних держав (особи, які обіймають посади в законодавчому, виконавчому або судовому органі іноземної держави, у тому числі присяжні засідателі, інші особи, які здійснюють функції держави для іноземної держави, зокрема для державного органу або державного підприємства);
- іноземні третейські судді, особи, уповноважені вирішувати цивільні, комерційні або трудові спори в іноземних державах у порядку, альтернативному судовому;
- посадові особи міжнародних організацій (працівники міжнародної організації чи будь-які інші особи, уповноважені такою організацією діяти від її імені), а також члени міжнародних парламентських асамблей, учасником яких є Україна, та судді та посадові особи міжнародних судів).

3.2. ВІДНЕСЕННЯ ІНШИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ ДО ПІДСЛІДНОСТІ НАБУ

Прокурор, що здійснює нагляд за досудовими розслідуваннями, які проводяться детективами НАБУ, своєю постановою може віднести кримінальне провадження у злочинах, які підпадають під юрисдикцію Бюро, без дотримання жодної з умов, зазначених вище, до підслідності детективів НАБУ, якщо:

- ✓ відповідним злочином було заподіяно або могло бути заподіяно тяжкі наслідки охоронюваним законом свободам та інтересам фізичної або юридичної особи, а також державним чи суспільним інтересам;
- ✓ під тяжкими наслідками слід розуміти заподіяння шкоди життєво важливим інтересам суспільства та держави, зокрема державному суверенітету, територіальній цілісності України, реалізації конституційних прав, свобод і обов'язків трьох і більше осіб.

Детективи НАБУ з метою попередження, виявлення, припинення та розкриття кримінальних правопорушень, які віднесені цією статтею до його підслідності, за рішенням Директора НАБУ та за погодженням із прокурором Спеціалізованої антикорупційної прокуратури можуть також розслідувати кримінальні правопорушення, які віднесені до підслідності слідчих інших органів.

Злочини, передбачені [статтями 354, 364-370](#) Кримінального кодексу України, які були вчинені службовою особою НАБУ (крім Директора НАБУ, його першого заступника та заступника), розслідуються підрозділом внутрішнього контролю НАБУ.

До злочинів, які вчинені службовими особами НАБУ і які розслідуються підрозділом внутрішнього контролю НАБУ, відносяться:

- ✓ підкуп працівника підприємства, установи чи організації (ст. 354 КК України);

- ☑ зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК України);
- ☑ зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми (ст. 364-1 КК України);
- ☑ перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст. 365 КК України);
- ☑ зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги (ст. 365-2 КК України);
- ☑ службове підроблення (ст. 366 КК України);
- ☑ декларування недостовірної інформації (ст. 366-1 КК України);
- ☑ службова недбалість (ст. 367 КК України);
- ☑ прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК України);
- ☑ незаконне збагачення (ст. 368-2 КК України);
- ☑ підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми (ст. 368-3 КК України);
- ☑ підкуп особи, яка надає публічні послуги (ст. 368-4 КК України);
- ☑ пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі (ст. 369 КК України);
- ☑ зловживання впливом (ст. 369-2 КК України);
- ☑ провокація підкупу (ст. 370 КК України).

3.3. ЗВЕРНЕННЯ В НАБУ

Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України» передбачає дещо інший порядок звернення до НАБУ, ніж в органи міліції та прокуратури.

Так, відповідно до ст. 19 цього Закону, для отримання заяв і повідомлень, у тому числі анонімних, про кримінальні правопорушення в НАБУ створюється спеціальна телефонна лінія та забезпечується можливість подання таких повідомлень через офіційний веб-сайт НАБУ в мережі Інтернет та засобами електронного зв'язку.

Анонімні заяви та повідомлення про кримінальні правопорушення розглядаються НАБУ за умови, що відповідна інформація стосується конкретної особи, містить фактичні дані та може бути перевірена.

Порядок реєстрації, обліку та розгляду заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, віднесені законом до підслідності НАБУ, визначається Директором НАБУ.

На момент підготовки матеріалу НАБУ перебуває в процесі створення, і сайт НАБУ не містить відомостей про засоби звернення, які передбачені законом. Не визначено також порядок реєстрації, обліку та розгляду кримінальних правопорушень.

4. НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

4.1. ФУНКЦІЇ ТА ПОВНОВАЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА

Національне агентство з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізує державну анти-корупційну політику.

НАЗК є колегіальним органом, до складу якого входить п'ять членів, які призначаються на посаду Кабінетом Міністрів України на чотири роки за результатами конкурсу.

Організаційне, інформаційно-довідкове та інше забезпечення діяльності НАЗК здійснює його апарат. Можуть також створюватись територіальні органи НАЗК.

Хоча НАЗК і не є правоохоронним органом і не наділене правом відкриття та досудового розслідування кримінальних проваджень, воно все ж має вагомі важелі для протидії корупції. Серед інших, Агентство має такі права для реалізації своїх повноважень:

- отримувати заяви фізичних та юридичних осіб про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції», проводити за власною ініціативою перевірку можливих фактів порушення вимог цього Закону;
- вносити приписи про порушення вимог законодавства щодо етичної поведінки, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, інших вимог та обмежень, передбачених законом;

- ☑ звертатися до суду із позовами (заявами) щодо визнання незаконними нормативно-правових актів, індивідуальних рішень, виданих (прийнятих) з порушенням встановлених Законом України «Про запобігання корупції» вимог та обмежень, визнання недійсними правочинів, укладених внаслідок вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення;
- ☑ ініціювати проведення службового розслідування, вжиття заходів щодо притягнення до відповідальності осіб, винних у вчиненні корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, надсилати до інших спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції матеріали, що свідчать про факти таких правопорушень;
- ☑ складати протоколи про адміністративні правопорушення, віднесені законом до компетенції НАЗК, застосовувати передбачені законом заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення.

У випадках виявлення порушення вимог антикорупційного законодавства щодо етичної поведінки, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та прирівняних до них осіб або іншого порушення закону Національне агентство вносить керівнику відповідного органу, підприємства, установи, організації **припис** щодо усунення порушень законодавства, проведення службового розслідування, притягнення винної особи до встановленої законом відповідальності.

Припис Національного агентства є обов'язковим для виконання. Про результати виконання припису посадова особа, якій його адресовано, інформує НАЗК упродовж десяти робочих днів з дня одержання припису.

Якщо Національне агентство виявило ознаки адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією:

- ✓ складається протокол про таке правопорушення;
- ✓ протокол направляється до суду за рішенням НАЗК.

У разі виявлення ознак іншого корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення:

- ✓ Агентство затверджує обґрунтований висновок;
- ✓ надсилає його іншим спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції (органи внутрішніх справ, органи прокуратури, НАБУ);
- ✓ висновок є обов'язковим для розгляду; про його результати повідомляється не пізніше п'яти днів після отримання повідомлення про вчинене правопорушення.

4.1.1. ПОВНОВАЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА ЩОДО ЗВЕРНЕННЯ ДО СУДУ

Національне агентство має повноваження щодо звернення до суду з позовами у справах, що стосуються:

- ✓ визнання незаконними нормативно-правових актів, рішень індивідуальної дії, виданих (прийнятих) з порушенням Закону України «Про запобігання корупції»;
- ✓ визнання недійсними правочинів, укладених внаслідок вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення;
- ✓ припинення трудового договору (контракту) щодо осіб, які уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, зазначених у пункті 1 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», які звільнилися або іншим чином припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, якщо такі особи:

- протягом року з дня припинення відповідної діяльності уклали трудові договори (контракти) або вчинили правочини у сфері господарювання, якщо такі особи протягом року до припинення ними виконання функцій держави або місцевого самоврядування здійснювали повноваження з контролю, нагляду або підготовки чи прийняття відповідних рішень щодо діяльності цих суб'єктів господарювання;
- протягом року з дня припинення діяльності, що пов'язана з виконанням функцій держави чи місцевого самоврядування, такі особи представляють інтереси будь-якої особи у справах (в тому числі і в судах), де іншою стороною є орган, де вони працювали (в такому випадку Національною комісією може бути поставлена перед судом вимога щодо визнання правочинів, які укладені з даним порушенням, недійсними).

***Примітка:** Нормативно-правові акти, рішення, видані (прийняті) з порушенням вимог Закону України «Про запобігання корупції» можуть бути визнані незаконними в судовому порядку не тільки за заявою НАЗК, а й за заявою заінтересованої фізичної особи, об'єднання громадян, юридичної особи, прокурора, органу державної влади, органу місцевого самоврядування.*

4.1.2. ПОВНОВАЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА ЩОДО ПИТАНЬ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ

Агентство наділене широкими повноваженнями щодо вирішення питань, пов'язаних з конфліктом інтересів. Наприклад, у випадку одержання від особи повідомлення про наявність у неї реального чи потенційного конфлікту інтересів НАЗК упродовж семи робочих днів роз'яснює такій особі порядок її дій щодо врегулювання конфлікту інтересів.

Якщо особа, яка виконує функції держави чи місцевого самоврядування, має підозри щодо наявності в неї конфлікту інтересів, вона зобов'язана звернутися за роз'ясненнями до територіального органу НАЗК.

Якщо така особа отримала підтвердження про відсутність конфлікту інтересів, вона звільняється від відповідальності, якщо у діях, щодо яких вона зверталася за роз'ясненням, пізніше було виявлено конфлікт інтересів.

4.2. ЗВЕРНЕННЯ ДО НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА

Оскільки на сьогоднішній день НАЗК не приступило до своєї роботи і перебуває в процесі створення, не прийнято Регламент та положення про самостійні структурні підрозділи, якими будуть регулюватись деталі щодо порядку звернення до НАЗК і здійснення ним своїх функцій, доцільно зупинитись на можливостях, які прописує Закон України «Про запобігання корупції» щодо звернення громадян та юридичних осіб до НАЗК.

З огляду на специфіку повноважень НАЗК можна зробити висновок, що до нього, в першу чергу, слід звертатись з заявами щодо порушення антикорупційного законодавства, що стосуються:

- ☑ незаконності нормативно-правових актів і рішень індивідуальної дії, прийнятих з порушенням антикорупційного законодавства, недійсності правочинів;
- ☑ поданих декларацій особами, що здійснюють функції держави чи місцевого самоврядування, своєчасності подання, достовірності та повноти зазначених в них даних;
- ☑ моніторингу способу життя суб'єктів декларування;
- ☑ реального чи потенційного конфлікту інтересів у осіб, які уповноважені на виконання функцій держави чи місцевого самоврядування.

Хоча НАЗК не має повноважень щодо розслідування кримінальних корупційних правопорушень, при виявленні ознак корупційних правопорушень воно може звернутись до правоохоронних органів, які зобов'язані відреагувати та провести перевірку вказаних обставин,

про що повідомити агентство не пізніше п'яти днів з дня отримання повідомлення про правопорушення.

До Національного агентства мають право звертатись:

- ✓ фізичні особи;
- ✓ юридичні особи;
- ✓ службові (посадові) особи державної влади і місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій.

Звернутись до Національного агентства можна через:

- ✓ спеціальні телефонні лінії;
- ✓ офіційний веб-сайт;
- ✓ засоби електронного зв'язку.

Після початку функціонування НАЗК, встановлення структури територіальних органів, прийняття Регламенту й інших внутрішніх документів, ймовірно, буде передбачено й додаткові можливості для звернення, наприклад, шляхом повідомлення про корупційне правопорушення під час особистого прийому або шляхом подання письмової заяви безпосередньо в агентство або один з його територіальних органів.

Звернення може бути анонімним.

Анонімне повідомлення про порушення вимог антикорупційного законодавства підлягає розгляду, якщо наведена у ньому інформація стосується конкретної особи, містить фактичні дані, які можуть бути перевірені. Такі повідомлення підлягають перевірці у строк не більше 15 днів (у випадку неможливості проведенні перевірки у цей строк – до 30 днів).

Особи, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції, перебувають під захистом держави. За наявності загрози життю, житлу, здоров'ю та майну осіб, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції, або їх близьких осіб правоохоронними органами до них можуть бути застосовані правові, організаційно-технічні та інші за-

ходи, передбачені Законом України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві».

За результатами повідомлення про порушення антикорупційного законодавства, серед іншого, Національне агентство:

- ✓ перевіряє відомості, що надійшли в повідомленні, на предмет порушення антикорупційного законодавства;
- ✓ виносить припис про усунення порушень, який є обов'язковим до виконання;
- ✓ перевіряє відомості, що зазначені в деклараціях суб'єктів декларування, та може здійснити моніторинг способу життя суб'єкту декларування;
- ✓ складає протокол про адміністративне правопорушення та направляє його до суду;
- ✓ у разі виявлення корупційного правопорушення, яке може містити ознаки кримінального, затверджує обґрунтований висновок та надсилає його правоохоронним органам, спеціально уповноваженим у сфері корупції (органи внутрішніх справ, органи прокуратури, НАБУ);
- ✓ звертається до суду з вимогою визнання незаконними нормативно-правових актів та актів індивідуальної дії, що прийняті з порушенням Закону України «Про запобігання корупції», а також з вимогою визнання недійсними правочинів, вчинених з порушенням вимог цього закону;
- ✓ надає висновки щодо реального чи потенційного конфлікту інтересів та вказує на можливі способи його розв'язання.

5. СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

5.1. ПОВНОВАЖЕННЯ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ У СФЕРІ КОРУПЦІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Хоч Законом України «Про запобігання корупції» Службу безпеки України (далі – СБУ) і не віднесено до спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції, проте Закон України «Про Службу безпеки України» все ж дає СБУ певні повноваження у цьому напрямку.

Зокрема, до повноважень СБУ входить попередження, виявлення, припинення та розкриття злочинів проти миру і безпеки людства, тероризму, корупції та організованої злочинної діяльності у сфері управління і економіки та інших протиправних дій, які безпосередньо створюють загрозу життєво важливим інтересам України.

Можна зробити висновок - якщо корупційне правопорушення буде кваліфіковане як таке, що створює загрозу життєво важливим інтересам України, то органи СБУ зможуть взяти на себе функції по розкриттю даного порушення. Для цього в системі органів СБУ діє Головне управління по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю.

СБУ може діяти як самостійно в питаннях розслідування злочинів, що відносяться до її компетенції, так і взаємодіяти з іншими правоохоронними органами, адже закон, серед інших, до обов'язків СБУ відносить:

- ✓ виявляти, припиняти та розкривати кримінальні правопорушення, розслідування яких віднесено законодавством до компетенції Служби безпеки України, проводити їх досудове розслідування;

- ✓ подавати наявними силами і засобами, в тому числі і технічними, допомогу органам внутрішніх справ, іншим правоохоронним органам у боротьбі із вчиненням кримінальних правопорушень.

5.2. ЗВЕРНЕННЯ ДО СБУ

Відомчим документом, що регулює порядок звернень до СБУ з повідомленнями про кримінальні правопорушення, є Інструкція про порядок приймання, реєстрації та розгляду в Службі безпеки України заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення, що затверджена Наказом Центрального управління СБУ від 16.11.2012 року № 515 (далі – Інструкція 515).

Відповідно до цієї Інструкції, заява про кримінальне правопорушення (далі – заява) – усна чи письмова заява або повідомлення особи, державного органу, органу місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, рапорт слідчого про обставини, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення.

Заява повинна містити такі відомості:

- ✓ прізвище, ім'я та по батькові заявника, адресу місця проживання, підпис. У разі подання заяви працівником (службовою або посадовою особою) організації зазначаються також посада, найменування та адреса місцезнаходження організації;
- ✓ короткий виклад обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення.

Перед прийняттям заяви на особистому прийомі заявнику роз'яснюються положення статті 383 Кримінального кодексу України про відповідальність за завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину, що засвідчується особистим підписом заявника на

заяві чи в протоколі прийняття заяви про вчинене кримінальне правопорушення.

У разі подання заявником усної заяви складається відповідний протокол. Заявнику роз'яснюється положення статті 383 Кримінального кодексу України про відповідальність за завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину, про що робиться запис у протоколі, який скріплюється особистим підписом заявника.

З моменту подання заяви особа набуває статус заявника і має право отримати від уповноваженого працівника СБУ документ, що підтверджує її прийняття і реєстрацію, подавати на підтвердження своєї заяви речі і документи, а також отримати інформацію про закінчення досудового розслідування.

Також заявник має право на невідкладне внесення заяви до Єдиного реєстру досудових розслідувань, внаслідок чого має бути розпочате досудове розслідування у відповідності зі ст. 214 КПК України.

Усні заяви, що надходять засобами телефонного зв'язку, приймаються співробітниками підрозділів чергування (далі - оперативний черговий).

Під час приймання заяви засобами телефонного зв'язку заявнику пропонується особисто прибути до Центрального управління або регіонального органу СБУ для подання письмової заяви.

5.3. ДОЦІЛЬНІСТЬ ЗВЕРНЕННЯ З ЗАЯВОЮ ПРО КОРУПЦІЙНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ ДО СБУ

Відповідно до законодавства, органи СБУ наділені функціями органів досудового розслідування, можуть приймати заяви та повідомлення про вчинення кримінальних правопорушень, вносити їх до Єдиного реєстру досудових розслідувань та розпочинати досудове розслідування.

Проте в Інструкції 515 згадується подання заяви лише заявником, тобто особою, якій стало відомо про вчинення кримінального правопорушення, але яка не є потерпілою. Можливість подання заяви потерпілим (відповідно до ст. 55 КПК України) даною інструкцією не врегульовано.

Крім того, Кримінально-процесуальним кодексом України не віднесено до підслідності органам СБУ корупційних правопорушень і немає чіткого визначення того, які саме корупційні правопорушення входять до компетенції СБУ.

Звісно, законом віднесено до повноважень СБУ розслідування правопорушень, які створюють загрозу життєво важливим інтересам України, тож якщо особі стало відомо про кримінальне корупційне правопорушення, яке можна віднести до такої категорії, доцільним буде звернення з усною чи письмовою заявою в органи СБУ. Якщо ж корупційне правопорушення носить більш повсякденний характер, то правильніше буде звернутись до органів внутрішніх справ або прокуратури.

ВИСНОВКИ

На даний момент антикорупційне законодавство перебуває у динамічному стані і багато механізмів ще не працюють зовсім або не працюють в тих обсягах, які передбачив законодавець, тож в даному матеріалі висвітлені актуальні на сьогоднішній день структури правоохоронних органів та засоби боротьби з проявами корупції. Але варто зазначити наступні моменти:

- ✓ Національне агентство з питань корупції тільки перебуває в процесі створення, так само, як і Національне антикорупційне бюро України. Норми про їх діяльність закріплені лише Законом України «Про запобігання корупції» та Законом України «Про Національне антикорупційне бюро України» і не деталізовані в підзаконних нормативних актах та у власних інструкціях цих органів.
- ✓ Не введено в дію систему подання та оприлюднення відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, тож суб'єкти декларування подають декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру в порядку, встановленому Законом України «Про засади запобігання і протидії корупції».
- ✓ Не створено спеціалізовану антикорупційну прокуратуру, відповідно до Закону України «Про прокуратуру», що є необхідною умовою для повноцінної діяльності Національного антикорупційного бюро України.
- ✓ Запланована втрата чинності Законом України «Про міліцію», яка має відбутись 07.11.2015 року із набранням чинності Законом України «Про поліцію».

Законодавчі ініціативи свідчать про прагнення України перейти на європейську модель в боротьбі з проявами корупції. Механізми боротьби значно розширюються, як в органів державної влади, в правоохоронних органів, так і в громадян і громадських активістів. Для успішності цих ініціатив потрібен час і координація зусиль всіх сторін, задіяних у боротьбі з корупцією.

ЗРАЗКИ ЗВЕРНЕНЬ

ЗАЯВА В МІЛІЦІЮ ВІД ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ ПРО КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Печерське РУ ГУМВС України в м. Києві
01010; м. Київ, вул. Московська, 30

Іванова Івана Івановича
01001; м. Київ, вул. Іванова, буд.1 кв.1
тел. 067 111 00 01

Заява

про кримінальне правопорушення

01 серпня 2015 року я звернувся з заявою про отримання висновку про погодження документації із землеустрою в центр надання адміністративних послуг апарату Печерської районної в місті Києві державної адміністрації. До заяви мною були додані оригінали документації із землеустрою, що передбачено законодавством. Проте працівник центру надання адміністративних послуг *Петренко Петро Петрович* безпідставно чинить перешкоди щодо видачі мені відповідного висновку і дав зрозуміти, що без отримання від мене коштів за дану послугу висновку я не отримаю, хоча згідно з законодавством, дана адміністративна послуга є безкоштовною.

Вважаю, що дії *Петренка П.П.*, який є службовою особою, носять ознаки корупційного кримінального правопорушення, що передбачені ч. 1 ст. 368 Кримінального кодексу України.

Повідомляю, що мені відомо про наявність кримінальної відповідальності за завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину, передбаченої ст. 383 КК України.

На підставі викладеного та керуючись ст.ст. 55, 56, 214 КПК України,

ПРОШУ:

1. Внести до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомості про вчинене стосовно мене кримінальне правопорушення, передбачене ч.1 ст. 368 КК України, та розпочати досудове розслідування.
2. Визнати мене потерпілим від кримінального злочину, передбаченого ч. 1 ст. 368 Кримінального кодексу України.
3. Надати мені документ, що підтверджує прийняття і реєстрацію заяви про кримінальне правопорушення.

15 серпня 2015 р.

/підпис/

І.І. Іванов

ЗАЯВА В МІЛІЦІЮ ВІД ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЯ ПРО КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Головне управління МВС України
у місті Києві
01601, м. Київ, вул. Володимирська, 15

Фізична особа-підприємець
Іванов Іван Іванович
01001; м. Київ, вул. Іванова, буд.1 кв.1
тел. 067 111 00 01

Заява про кримінальне правопорушення

01 серпня 2015 року я як фізична особа-підприємець звернувся до колективного підприємства «Світязь», яке працює на ринку оціночних послуг і здійснює оціночну діяльність з проханням здійснити незалежну оцінку нерухомого майна. Проте директор даного підприємства – *Петренко П.П.*, який є експертом-оцінювачем та службовою особою колективного підприємства «Світязь», вимагав у мене неправомірну вигоду у розмірі 5000 грн за проведення незалежної оцінки нерухомого майна за заниженими коефіцієнтами та складення відповідного звіту оцінки.

Вважаю, що дії *Петренка П.П.*, який є службовою особою, носять ознаки корупційного кримінального правопорушення, що передбачені ч. 3 ст. 368-4 КК України (одержання неправомірної вигоди за вчинення дій з використанням наданих повноважень) Кримінального кодексу України.

Повідомляю, що мені відомо про наявність кримінальної відповідальності за завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину, передбаченої ст. 383 КК України.

На підставі викладеного та керуючись ст.ст. 55, 56, 214 КПК України,

ПРОШУ:

1. Внести до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомості про вчинене стосовно мене кримінальне правопорушення, передбачене ч.4 ст. 368 КК України, та розпочати досудове розслідування.
2. Визнати мене потерпілим від кримінального злочину, передбаченого ч. 4 ст. 368 Кримінального кодексу України.
3. Надати мені документ, що підтверджує прийняття і реєстрацію заяви про кримінальне правопорушення.

19 серпня 2015 р.

/підпис/

І.І. Іванов

ЗАЯВА В ПРОКУРАТУРА ПРО КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Прокуратура міста Києва

03151, м.Київ-150,

вул. Предславинська, 45/9

**Громадська організація
«Правозахисна спілка»**

01001, м. Київ, вул. В. Вал, буд.14 оф.1

тел. (067) 111-00-01, (044) 000-00-00

Заява про кримінальне правопорушення

Під час здійснення статутної діяльності громадської організації «Правозахисна спілка», стало відомо про відсутність у декларації про доходи заступника голови Київської облдержадміністрації *Іванова Івана Івановича* автомобіля Lexus RX 350 2012 року випуску, який належить йому і яким користується *Іванов І.І.*

Дані відомості є ознакою вчинення *Івановим І.І.* кримінального правопорушення за ст. 366-1 Кримінального кодексу України.

Повідомляю, що мені відомо про наявність кримінальної відповідальності за завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину, передбаченої ст. 383 КК України.

На підставі викладеного та керуючись ст.ст. 60, 214 КПК України,

ПРОШУ:

1. Внести до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомості про вчинене кримінальне правопорушення, передбачене ч.1 ст. 368 КК України, та розпочати досудове розслідування.
2. Надати документ, що підтверджує прийняття і реєстрацію заяви про кримінальне правопорушення.

Додатки:

1. Копія декларації про доходи *Іванова І.І.*
2. Копії фотографій, що підтверджують вказані в заяві відомості.

Голова ГО «Правозахисна спілка»

/підпис/

П.П. Петренко

30 серпня 2015 р.

ЗАЯВА У НАЦІОНАЛЬНЕ АНТИКОРУПЦІЙНЕ БЮРО УКРАЇНИ

Національному антикорупційному бюро України
Поштова адреса (у випадку направлення поштою)
або адреса засобу електронного зв'язку (у випадку
надсилання заяви в електронному вигляді)

від *громадської організації*
«Правозахисна спілка»
01001, м. Полтава,
вул. І. Мазепи, буд.1 оф.1
тел. (067) 111-00-01

ЗАЯВА

про кримінальне правопорушення

В березні 2015 року Полтавською облрадою було прийняте рішення про погодження надання товариству з обмеженою відповідальністю «Ібріс» без проведення аукціону спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами Східно-Опішнянського блоку Наташинської площі в Котелевському районі. Підставою для надання спеціального дозволу визначено наявність у ТОВ «Ібріс» цілісного майнового комплексу. Наданий до обласної ради договір оренди бурового обладнання законодавчо не відповідає поняттю «цілісний майновий комплекс», а саме обладнання не знаходиться на вказаній площі. Тому ТОВ «Ібріс» не мало підстав для отримання спеціального дозволу без аукціону.

Як стало відомо активістам ГО «Правозахисна спілка», ТОВ «Ібріс» отримало спеціальний дозвіл на користування надрами за сприяння депутатів обласної ради *Сидорова Петра Петровича* та *Іванова Івана Івановича*. Дані депутати одержали від ТОВ «Ібріс» неправомірну вигоду для себе за вплив ним на уповноважених осіб – депутатів Полтавської обласної ради.

ГО «Правозахисна спілка» має зібрані матеріали, які є доказами вказаних в заяві обставин і надасть їх слідству під час досудового розслідування.

Вважаємо, що в діях депутатів Полтавської обласної ради *Сидорова Петра Петровича* та *Іванова Івана Івановича* є ознаки кримінального правопорушення, що передбачені ч. 3 ст. 369-2 КК України.

Відповідно до ч. 5 ст. 216 КПК України детективи Національного антикорупційного бюро України здійснюють досудове розслідування злочинів, передбачених ст. 369-2 КК України, якщо їх вчинили, зокрема, депутати обласної ради.

З огляду на викладене вище, керуючись ст. 19 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України», ст. 60, ч. 5 ст. 216 КПК України,

ПРОШУ:

1. Внести до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомості про вчинене стосовно мене кримінальне правопорушення, передбачене ст. 369-2 КК України.
2. Невідкладно розпочати досудове розслідування за фактом вчинення кримінального правопорушення.

Голова ГО «Правозахисна спілка»

/підпис/

П.П. Петренко

05 вересня 2015 р.

ПОВІДОМЛЕННЯ З ПРИВОДУ МОНІТОРИНГУ СПОСОБУ ЖИТТЯ

Національному агентству з питань запобігання корупції

Поштова адреса (у випадку направлення поштою)

або адреса засобу електронного зв'язку (у випадку надсилання заяви в електронному вигляді)

від Громадської організації «Правозахисна спілка»

01001, м. Київ, вул. В. Вал, б.14 оф.1

тел. (067) 111-00-01, (044) 000-00-00

Повідомлення

Відповідно до задекларованих даних, що містяться у Декларації про майно, доходи, витрати та зобов'язання фінансового характеру за 2014 рік заступника міського голови м. Запоріжжя з питань діяльності виконавчих органів ради, директора департаменту фінансової та бюджетної політики міської ради *Іванова Івана Івановича*, за 2014 рік його доходи склали 136 000 грн. Доходи членів його сім'ї склали 43 000 грн. За декларантом зареєстрована квартира загальною площею 72 кв. м. Більше ані у декларанта, ані у членів його сім'ї ніякої нерухомості, згідно з декларацією, у власності немає.

Проте насправді *Іванов Іван Іванович* разом з дружиною проживає в двоповерховому будинку, який знаходиться на земельній ділянці розміром 60 соток за адресою: м. Запоріжжя, вул. Пестеля, 9. Оскільки даний будинок і земельна ділянка не задекларовані паном *Івановим І.І.* і коштують за ринковими цінами значно більше, ніж задекларовані ним суми доходів, відповідно до ст. 51 Закону України «Про запобігання корупції»,

ПРОШУ:

1. Перевірити викладені в повідомленні обставини та здійснити моніторинг способу життя заступника міського голови м. Запоріжжя з питань діяльності виконавчих органів ради, директора департаменту фінансової та бюджетної політики міської ради *Іванова Івана Івановича*.

Голова ГО «Правозахисна спілка»
30 серпня 2015 р.

/підпис/

П.П. Петренко

АНОНІМНЕ ЗВЕРНЕННЯ

Національному агентству з питань запобігання корупції

Поштова адреса (у випадку
направлення поштою)

або адреса засобу електронного
зв'язку (у випадку надсилання заяви в
електронному вигляді)

Повідомлення про конфлікт інтересів

25 серпня 2015 року адміністрація Державної прикордонної служби України (Код за ЄДРПОУ: 00034039, адреса: вул. Володимирська, 26, м. Київ) оголосила конкурс на закупівлю на наступну категорію товарів: оргтехніка та технічне обладнання - 15 одиниць за процедурою відкритих торгів. Серед учасників процедури закупівлі, які подали свої пропозиції, є також ТОВ «Делі-Гранд». Як зазначено в єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, одним з засновників даного товариства виступає Іванова Юлія Іванівна, частка якої в статутному капіталі становить 60%. Згадана громадянка, Іванова Юлія Василівна, є дружиною брата Іванова Івана Івановича, який входить до комісії з конкурсних торгів адміністрації Державної прикордонної служби України, що, відповідно до Закону України «Про запобігання корупції», породжує у нього конфлікт інтересів.

На підставі вищевикладеного, керуючись ст. 53 Закону України «Про запобігання корупції»,

ПРОШУ:

1. Провести перевірку обставин, що викладені у цьому повідомленні у встановлений законодавством строк.
2. Вжити заходів щодо усунення конфлікту інтересів.

03.09.2015 р.

ОСКАРЖЕННЯ В СУДІ БЕЗДІЯЛЬНОСТІ СЛІДЧОГО

Слідчому судді
Печерського районного суду
м. Києва
01001; м. Київ, вул. Хрещатик, 42А,

Від: Іванова Івана Івановича
01001; м. Київ,
вул. Іванова, буд.1 кв.1
тел. 067 111 00 01

СКАРГА

на бездіяльність слідчого

15.08.2015 р. я звернувся до Печерського РУ ГУ МВС України в м. Києві із заявою про обставини, які вказують на вчинення кримінального правопорушення, за яке передбачена відповідальність за ч. 1 ст. 368 Кримінального кодексу України (копію заяви додаю). Заяву було зареєстровано слідчим Сидоровим С.С., про що мені було видано талон-повідомлення про прийняття моєї заяви (копія додається).

В своїй заяві я, реалізуючи свої права як потерпілого, відповідно до ст. 56 КПК України, просив:

4. Внести до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомості про вчинене стосовно мене кримінальне правопорушення, передбачене ч.1 ст. 368 КК України, та розпочати досудове розслідування.
5. Визнати мене потерпілим від кримінального злочину, передбаченого ч. 1 ст. 368 Кримінального кодексу України.
6. Надати мені документ, що підтверджує прийняття і реєстрацію заяви про кримінальне правопорушення.

20.08.2015 року під час особистого прийому я звернувся до заступника начальника Печерського РУ ГУ МВС у м. Києві з проханням надати відомості стосовно ходу кримінального розслідування за моєю заявою, проте отримав відповідь, що обставини, викладені мною в заяві про вчинення кримінального правопорушення від 15.08.2015 року, перевіряються в порядку Закону України «Про звернення громадян», і досудове розслідування буде розпочато, якщо за результатами перевірки будуть виявлені ознаки злочину.

Всупереч положенням ст. 214 КПК України, даних про те, що зазначена заява внесена до ЄРДР, я станом на сьогодні не отримав.

Вважаю, що така бездіяльність слідчого Печерського РУ ГУ МВС України в м. Києві Сидорова С.С. суперечить вимогам ст. 214 КПК та призвела до того, що по моїй заяві не почато досудове розслідування, чим порушені мої процесуальні права як потерпілого, передбачені КПК України, у зв'язку із чим я вимушений звернутись із скаргою до слідчого судді відповідно до ст. 303 ч.1 КПК України.

Перелік рішень, дій чи бездіяльності слідчого або прокурора, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування, визначені частиною 1 ст. 303 КПК України. Зокрема, у відповідності до п.1 ч.1 ст. 303 КПК України, на досудовому провадженні

можуть бути оскаржені бездіяльність слідчого, прокурора, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР.

За змістом ч. 1 ст. 214 КПК України, бездіяльність слідчого, прокурора, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР, означає невнесення відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР впродовж 24 години після отримання заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення.

На підставі викладеного, керуючись ст.ст. 55, 56, 214, 303 КПК України,

ПРОШУ:

1. Зобов'язати слідчого Печерського РУ ГУ МВС України в м. Києві Сидорова С.С. відповідно до вимог ст. 214 КПК України внести до Єдиного реєстру досудових розслідувань відповідні дані за моєю заявою від 15.08.2015 р. та розпочати досудове розслідування.

Додатки:

1. Копія моєї заяви від 15.06.2015 року до Печерського РУ ГУ МВС України в м. Києві.
2. Копія талону-повідомлення.

24 серпня 2015 року

І.І. Іванов

ЗАЯВА В СБУ ПРО КОРУПЦІЙНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Служба безпеки України

01601, м. Київ-1, вул. Володимирська, 33

Іванов Іван Іванович

04070, м. Київ,

вул. Андріївський узвіз, буд. 15, кв.1

тел.: (067) 100-00-00

старший спеціаліст відділу дозвільно-ліцензійної діяльності

в Міністерстві екології України

адреса: 03035, м. Київ,

вул. Митрополита Василя Липківського, буд. 35

ЗАЯВА

про кримінальне правопорушення

Я працюю на посаді старшого спеціалісту відділу дозвільно-ліцензійної діяльності в Міністерстві екології України з липня 2011 року. Під час здійснення своїх обов'язків, мені стало відомо про неправомірне надання дозволів на розміщення небезпечних відходів та погодження ліміту на утворення та розміщення небезпечних відходів наступним суб'єктам господарювання: ВАТ «Промінь» (код ЄДРПОУ 111111, адреса: м. Київ, вул. Нижній Вал, 20, оф. 7), ТОВ «ГАЛС» (код ЄДРПОУ 222222, адреса: Київська область, м. Бровари, вул. Грушевського, 22, оф. 5). З отриманих мною відомостей стає зрозуміло, що такі дозволи отримані суб'єктами господарювання внаслідок корупційних дій вищих посадових осіб Міністерства екології України. Також мені відомо, що випадки корупційних дій не є поодинокими.

До заяви додаються матеріали, які можуть підтвердити неправомірність надання дозволів вказаним суб'єктам господарювання, а також ті, які вказують на ознаки корупційних схем. Також в процесі досудового розслідування вказані обставини можуть бути підтвержені іншими доказами, до яких я не маю доступу.

Повідомляю, що мені відомо про наявність кримінальної відповідальності за завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину, передбаченої ст. 383 КК України.

На підставі викладеного та керуючись ст.ст. 60, 214 КПК України,

ПРОШУ:

1. Внести до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомості про вчинене кримінальне правопорушення та розпочати досудове розслідування.
2. Надати документ, що підтверджує прийняття і реєстрацію заяви про кримінальне правопорушення.

Додатки:

1. Копії відомостей про склад і властивості відходів, що утворюються, а також ступінь їх небезпечності для навколишнього природного середовища та здоров'я людини.
2. Копії довідки про нормативно допустимі обсяги утворення відходів.
3. Копії висновків санітарно-епідеміологічної експертизи щодо об'єктів поводження з відходами.

05 вересня 2015 року

/підпис/

І.І. Іванов